

เรียนรู้ญี่ปุ่นจากการดู (ญี่ปุ่น)

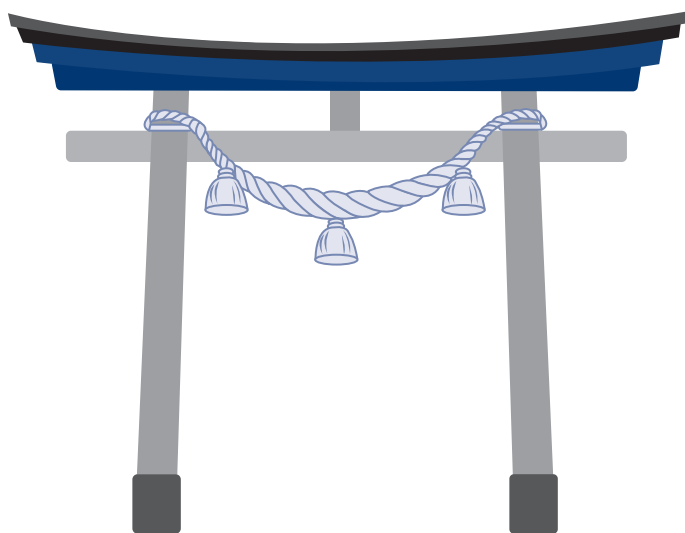
ตอนที่ 21 เดือนไร้เทพ (神無月)

อำพัน เหล่าอุณกร
นักวิจัยอิสระ

สวัสดีเดือนพฤศจิกายน ปัจจุบันหากใครเรียนภาษาญี่ปุ่นหรือใช้ชีวิตอยู่ในญี่ปุ่นแล้ว การเรียกชื่อเดือนตามโบราณน่าจะไม่ได้ยินกันแล้ว ปัจจุบันจะเรียกตามลำดับ เช่นเดือนมกราคมคือ 1月 แต่วันนี้ผมจะมาเล่าถึงเดือนไร้เทพ ซึ่งเป็นการเรียกเดือนสมัยก่อน เดือนไร้เทพหรือชื่อในภาษาญี่ปุ่นว่า 神無月 อ่านออกเสียงว่า คามินาづกิ หรือ คานาづกิ ถ้าสังเกตจากคันจิแล้วน่าจะแปลได้ว่า เดือนไร้เทพ เพราะคันจิ 神 มีความหมายว่า เทพเจ้า 無 มีความหมายว่า ไม่มี 月 มีความหมายว่า พระจันทร์ หรือเดือน ซึ่งในนี้หมายถึงเดือน 神無月 เป็นชื่อเดือนที่สืบตามจันทรคติตรงกับปลายเดือนของตุลาคมถึงต้นพฤศจิกายนในปัจจุบัน การเรียกชื่อเดือนแบบนี้ใช้มาถึงต้นยุคเมจิ

คำถามจึงเกิดว่า แล้วเทพหายไปไหน หากใครติดตามอ่านนิเมะสายที่มีเทพเจ้าของญี่ปุ่น จะรู้ว่าเหล่าเทพเจ้าของญี่ปุ่นจะไปรวมตัวกันที่ 出雲大社 (อ่านว่า Izumo Oyashiro ซึ่งคนมักจะเรียกผิดอ่านว่า Izumo Taisha) เพื่อไปทำพิธีจับคู่ให้ผู้คนกัน เพราะฉะนั้นสำหรับเมือง 出雲 Izumo (จังหวัด 島根 Shimane) แล้วเขาจะเรียกเดือนนี้ว่า 神在月 อ่านว่า คามิอาริづกิ ซึ่งถ้าสังเกตจากคันจิจะพบว่าคันจิตัว 無 เปลี่ยนเป็นตัว 在 ที่มีความหมายว่า มีอยู่ แทน เพราะฉะนั้นสำหรับคนในพื้นที่อื่น ๆ นอกจาก 出雲 เป็นเดือนไร้เทพ มีเพียงคน 出雲 เท่านั้นที่เทพมารวมตัวกัน ส่วนการจับคู่ในภาษาญี่ปุ่นเรียกว่า 縁結び (อ่านว่า えんむすび) จึงมีการสร้างวันจับคู่ 縁結びの日 ขึ้นตรงกับวันที่ 5 พฤศจิกายนของทุกปี สำหรับเทพเจ้าแห่ง 縁結び มีหลายที่ในญี่ปุ่น แต่เทพเจ้าที่สถิตอยู่ที่ศาลเจ้าแห่งนี้คือ 大国主神 (Okuninushi) เทพเจ้าสูงสุดแล้วในด้านการจับคู่ นอกจากเทพเจ้าองค์นี้จะจับคู่แล้ว เทพเจ้าองค์นี้

ยังเป็นผู้สร้างประเทศญี่ปุ่น รวมถึงการเกษตรกรรม การประมง จนไปถึงด้านเวชศาสตร์เลยทีเดียว

หมายเหตุ คำว่า 縁 (อ่านว่า เอ็น) หมายถึงความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลสองคนรวมถึงเรื่องความรักกันด้วย เมื่อคำนี้พ้องเสียงกับคำว่า 円 (ที่อ่านออกเสียงว่าเอ็นที่ใช้เป็นสกุลเงินเยน) เวลาคนทำบุญที่ศาลเจ้า จึงมักจะใช้เหรียญ 5 เยน เพราะอ่านว่า 五円 ござん ซึ่งมาอาจจะเขียนได้ว่า ござ縁 เหมือนกัน

สำหรับเมือง 出雲 แล้วเคยเป็นศูนย์กลางวัฒนธรรมในช่วงโบราณ และเป็นศูนย์กลางของศาสนาด้วย ซึ่ง 出雲大社 จะมีการซ่อมหรือสร้างศาลเจ้า 60-70 ปีต่อ 1 ครั้ง เราเรียกการทำแบบนี้ว่า 遷宮 Sengu เป็นสร้างหรือซ่อมบำรุงศาลเจ้าเพื่อย้ายที่สถิตของเทพเจ้าประจำศาลนั้น ซึ่งศาลเจ้าส่วนใหญ่จะทำทุก ๆ 20 ปี เช่น 伊勢神宮 Isejingu ในจังหวัดมิเอะ เป็นต้น ซึ่งสาเหตุของการทำแบบนี้มีหลายกระแสความเชื่อ และหนึ่งในนั้นคือเพื่อสืบทอดเทคนิคทางการช่าง

สำหรับการดูที่มีฉากเกี่ยวกับการรวมตัวของเทพเจ้า ผมขอยกตัวอย่าง เรื่อง 神様はじめました หรือในชื่อภาษาไทยว่า

นานา นักรู้ ภาษายญี่ปุ่น

ศาลเจ้า 神殿

จิ้งจอกเขียนซากุกับสาวซ่าเทพเจ้า เป็น ซึ่งออกเป็นภาษาไทยโดยสำนักพิมพ์บงกช เป็นเรื่องราวของนานามิ หญิงสาวมัธยมที่ต้องมาเป็นเทพเจ้าจำเป็น และพบกับจิ้งจอกหนุ่มที่ชื่อโทโมเอะ การตูนเรื่องนี้เป็นการตูนดาหวานมีอานิเมะออกมา 2 ภาค ตอนที่ 1 มีฉากของ Izumo จะอยู่ในภาคที่ 2 ตอนที่ 2-5 ซึ่ง 大国主神 ได้มอบหมายให้นานามิเดินทางไปตรงทางเชื่อม ระหว่างโลกนี้ และโลกหลังความตาย แล้วนานามิเดินทางเข้าไปในโลกแห่งความตาย ต่อมาโทโมเอะตามไปช่วยทัน เรื่องราวจะเป็นอย่างไรสามารถชมอานิเมะได้ นะครับท่านผู้อ่าน

เรื่องราวเกี่ยวกับเทพเจ้าญี่ปุ่นยังมีความลึกลับซ้าซ้อนอยู่มาก หากมีเวลาผมจะมาเล่าคำศัพท์เกี่ยวกับเทพนิยายญี่ปุ่นอีก เพื่อให้ท่านผู้อ่านได้เข้าใจ เวลาที่มีฉากเหล่านั้นปรากฏในการ์ตูน และสุดท้ายนี้ถ้าใครอยากไปเยือน 島根 แล้ว ขอเชิญไปเที่ยวจังหวัด 鳥取 ด้วยเลย เพราะอยู่ข้างกันจะได้ไปชมพิพิธภัณฑ์โคนัน

แหล่งอ้างอิง

<https://www1.kaiho.mlit.go.jp/KOHO/faq/reki/kyuu-reki.html>

<https://www.atpress.ne.jp/news/141483>

<https://izumooyashiro.or.jp/about/ookami>

<https://www.bongkoch.com/>

<https://www.ponican.jp/mikagesha/>

chara.html

โตรีด้านหน้าทางเข้าศาลเจ้า